

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ УКРАИНЫ

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва
Kharkiv National Agrarian University named after V.V. Dokuchayev
Харьковский национальный аграрный университет им. В.В. Докучаева

***НАУКОВІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА***

***SCIENTIFIC BASIS TO RAISE AGRICULTURAL PRODUCTION
EFFECTIVENESS***

***НАУЧНЫЕ ОСНОВЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА***

МАТЕРІАЛИ/MATERIALS/MАТЕРИАЛЫ

IV Міжнародної науково-практичної конференції

IV International scientific and practical conference

IV Международной научно-практической конференции

ЧАСТИНА 1/ PART 1/ЧАСТЬ 1

**26–27 листопада 2020 р./26–27-th of novembre, 2020/26–27 ноября 2020 г.
Харків/Kharkiv/Харьков**

ЗМІСТ

1	Baimazhi Ye., Zhumagalieva G.M., Kadyken R. CHANGING THE WOOL OF DEGERES SHEEP DEPENDING ON THE QUALITY OF WOOL	14
2	Bekenova Sh.Sh., Issatayeva Zh.I. EFFECT OF INSECTICIDES ON SOIL ARTHROPODS INSECTS IN AKMOLA REGION	17
3	Borko Yu.P., Milantieva T.C. FORMATION OF THE FUNCTIONAL STRUCTURE OF SOIL MICROBIOTES AT THE DIFFERENT AGRICULTURAL APPLICATION	20
4	Hou Hanghang PROTECTION AND RATIONAL USE OF SOIL COVER	23
5	Katongo M. THE MODERN FARMING SYSTEMS (IN ZAMBIA)	24
6	Mulonga M. INFLUENCE OF BIOLOGICAL FACTORS ON PRODUCTIVITY AND QUALITY OF CORN CROP IN ZAMBIA	26
7	Ndolebanga I. K. WHEATGRASS IS A WHEAT SPROUT PRODUCT, THE BASIS OF LONGEVITY AND HEALTH	28
8	Ng'onga Blessings CONTENT OF HEAVY METALS IN ZAMBIAN SOIL	32
9	Peipei Jia, Ruijie Li DIFFERENT RESPONSES OF MORPHOLOGY, CHLOROPHYLL FLUORESCENCE AND ANTIOXIDANT ENZYME ACTIVITY TO SALT STRESS OF MUSTARD (BRASSICA JUNCEA L.) SEEDLING	35
10	Rustamova S. K. KEY TO A LEADER'S REPUTATION IS PROPER MANAGEMENT DECISIONS	36
11	Абдулвалеев Р. Р., Валитов А. В., Ахияров Б. Г. ЖИМОЛОСТЬ – ПЕРСПЕКТИВНАЯ ДЛЯ ЛЮБИТЕЛЬСКОГО САДОВОДСТВА РЕСПУБЛИКИ БАШКОРТОСТАН ЯГОДНАЯ КУЛЬТУРА	38
12	Александрова О. С. ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ХРАНЕНИИ ЗЕРНА	41
13	Аль-Дарабсе А. М., Маркова Е. В., Дабабне И. Э., Ахмед А. Р. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ РЕСУРСОБЕРЕГАЮЩИХ И ЭНЕРГОСБЕРЕГАЮЩИХ ТЕХНОЛОГИЙ В СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОМ ПРОИЗВОДСТВЕ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ПОВЫШЕНИЯ ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТИ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ	43
14	Амелин А.В., Чекалин Е.И., Заикин В.В., Икусов Р.А., Шишкин А.С. ОСОБЕННОСТИ ГАЗООБМЕНА CO ₂ У ЛИСТЬЕВ РАСТЕНИЙ	46

	ЯРОВОЙ ПШЕНИЦЫ В СВЯЗИ С СОЗДАНИЕМ СОРТОВ НОВОГО ТИПА	
15	Андроник Е. Л., Дуктова Н. А., Иванова Е. В., Маслинская М. Е. ИЗУЧЕНИЕ ДИНАМИКИ ОСНОВНЫХ СТРУКТУРНО- ФУНКЦИОНАЛЬНЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ФСА И ХОЛОДОУСТОЙЧИВОСТИ КЛЕТОК ЛИСТА ЛЬНА МАСЛИЧНОГО В ПРОЦЕССЕ ХОЛОДОВОЙ АДАПТАЦИИ	49
16	Анисимова Т. Ю. УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИИ УСКОРЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА ТОРФЯНЫХ КОМПОСТОВ	52
17	Ахияров Б. Г., Ахиярова Л. М., Валитов А. В. ОТЗЫВЧИВОСТЬ КУКУРУЗЫ НА ПРИМЕНЕНИЕ БАШПОЛИМИК МАРКИ: CU, ZN	55
18	Ахиярова Л. М., Ахияров Б. Г., Валитов А. В. ПРОДУКТИВНОСТЬ САДОВОЙ ЗЕМЛЯНИКИ ПРИ ПРИМЕНЕНИИ УНИВЕРСАЛЬНОГО ОРГАНОМИНЕРАЛЬНОГО УДОБРЕНИЯ МАРКИ: ЗЕМЛЯНИКА, КЛУБНИКА	58
19	Багиров Орхан Рза оглы СРАВНИТЕЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СОРТОВ СЛИВЫ В НАХЧЫВАНСКОЙ АВТОНОМНОЙ РЕСПУБЛИКЕ	61
20	Бальвінська М. С. ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ЛОКУСУ VRN-H2 У СОРТІВ ЯЧМЕНЮ	66
21	Батюх В. Ф., Берднікова О. Г. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВОГО СКЛАДУ ТА УДОБРЕННЯ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	68
22	Бекбаева Д. Н., Кулатаев Б. Т. ОСОБЕННОСТИ НОРМИРОВАННОГО КОРМЛЕНИЕ ОВЕЦ РАЗВОДИМЫХ В УСЛОВИЯХ ТОО «БАТАЙ-ШУ»	70
23	Бекбосынова Ж. Е., Кулатаев Б. Т. ОСОБЕННОСТИ РОСТА И РАЗВИТИИ ТЕЛОК РАЗНЫХ ЛИНИЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ ВОЗРАСТА ОСЕМЕНЕНИЯ	74
24	Бекбосынова Ж. Е., Кулатаев Б. Т. БИОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ МОЛОДНЯКА КРУПНОГО РОГАТОГО СКОТА МОЛОЧНОГО НАПРАВЛЕНИЯ ПРОДУКТИВНОСТИ ПРИ ИСПОЛЬЗОВАНИИ РАЗНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ	78
25	Бекузарова С. А., Дзампаева М. В. СТИМУЛЯТОРЫ РОСТА И РАЗВИТИЯ АМАРАНТА	82
26	Берлінець А. В., Гентош Д. Т. ОСОБЛИВОСТІ СТІЙКОСТІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ДО СЕПТОРІОЗУ	84

Journal of Plant Genomics. – 2013. - P. 1 – 9.

7. Zitzewitz J., Szucs P., Dubcovsky J., Yan L., Francia E., Pecchioni N., Casas A., Chen T., Hayes P., Skinner J. Molecular and structural characterization of barley vernalization genes // Plant Mol. Biol. - 2005. - Vol. 59. - P. 449 – 467.

УДК: 633.11:6.31.526.3:631.8(477.7)

Батюх В. Ф., здобувач вищого освітнього рівня, магістр
Берднікова О. Г., канд. с.-г. наук, доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
e-mail: Berdnikova_helena@mail.ru

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВОГО СКЛАДУ ТА УДОБРЕННЯ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. В світовому рослинництві зернові культури займають найбільші посівні площі, що свідчить про їх виключно важливе продовольче, кормове та сировинне значення в народному господарстві. В Україні площа зернових культур сягає 15,5-16,5 млн га або 45-50% загальної посівної площі. Найпоширенішою зерновою культурою в Україні є озима пшениця, посіви якої займають, залежно від року, 6,4-7,3 млн га. До 90% площ її зосереджені у степовій і лісостеповій зонах. Застосування зрошення на фоні підвищення фону мінерального живлення складаються сприятливі для рослин умови водного та повітряного режимів ґрунту, поліпшуються умови життя та діяльність ґрунтової мікрофлори, що значно посилює ростові процеси і підвищує їх продуктивність [1].

Посушливі умови південного Степу України суттєво впливають на формування врожаю сільськогосподарських культур. Розвиток вегетативних та репродуктивних органів рослин залежить від рівня забезпеченості вологою, поживними речовинами, погодних умов, агрохімічних особливостей ґрунту, біологічних особливостей культури та інших умов зовнішнього середовища [2].

Виклад основного матеріалу. Результати польових досліджень показують, що тривалість вегетаційного періоду озимої пшениці, а також міжфазних періодів дещо збільшується при застосуванні мінеральних добрив. У цілому, тривалість вегетаційного періоду при застосуванні підвищених доз добрив (N₉₀P₉₀ та розрахункової дози) збільшувалась на 3-5 дні, що пов'язано зі зростанням вегетативної маси, площі листової поверхні та уповільненням процесів старіння наприкінці вегетаційного періоду. Ріст рослин є одною з головних ознак, що вказують на умови вирощування культури. Динаміка лінійного росту рослин озимої пшениці представлена в таблиці 1. Із наведених даних видно, що лінійний ріст сортів Херсонська 99 та Куяльник до фази колосіння і під час її проходить доволі повільно, а в подальшому темпи росту рослин збільшуються. Після цвітіння рослин лінійний ріст рослин практично зупинявся.

1. Вплив сортового складу та фону мінерального живлення на біометричні показники озимої пшениці та ступінь ураження хворобами (середнє за 2018-2019 рр.)

Варіанти удобрення (фактор В)	Висота рослин, см	Кількість листків, шт.	Ураженість іржастими грибами, %	Кількість уражених стебел, %
Сорт Херсонська 99 (фактор А)				
Без добрив	71	7,3	4,1	5,2
N ₆₀ P ₆₀	74	7,5	1,9	3,2
N ₉₀ P ₉₀	79	7,9	4,0	3,0
Розрахункова доза добрив	85	7,9	2,0	2,9
Сорт Куяльник (фактор А)				
Без добрив	98	10,8	3,3	3,0
N ₆₀ P ₆₀	103	12,4	2,0	1,1
N ₉₀ P ₉₀	112	11,0	2,4	2,8
Розрахункова доза добрив	119	12,5	1,8	2,3

Крім того, в дослідях встановлено, що застосування добрив підвищує стійкість рослин до негативного впливу грибних хвороб. Так, у неудобрених варіантах ураженість іржастими хворобами становила 3,3 і 4,1%, а кількість уражених стебел – 3,0 та 5,2%, відповідно. При використанні мінеральних добрив різними дозами та сорту Куяльник ураженість іржастими хворобами знизилася, як і кількість уражених стебел. На ділянках з сортом Херсонська 99 та без використання мінеральних добрив відмічені мінімальні прирости рослин у висоту на рівні 0,2-0,4 см/добу у період після наливу зерна, коли рослини пшениці посилено формують зерно і відбуваються накопичення в них органічних речовин, а ростові процеси практично зупинилися.

2. Вплив сортового складу та удобрення на площу листя озимої пшениці та індекс листової поверхні (середнє за 2018-2019 рр.)

Варіанти удобрення (фактор В)	Площа асиміляційного апарату тис. м ² /га	Індекс листової поверхні
Сорт Херсонська 99 (фактор А)		
Без добрив	29,2	3,1
N ₆₀ P ₆₀	32,4	3,8
N ₉₀ P ₉₀	32,8	3,9
Розрахункова доза добрив	33,5	4,1
Сорт Куяльник (фактор А)		
Без добрив	42,6	4,3
N ₆₀ P ₆₀	44,5	4,7
N ₉₀ P ₉₀	47,1	4,4
Розрахункова доза добрив	48,7	4,8

Так, у варіанті з сортом Херсонська 99 проявилось позитивна дія мінеральних добрив на площу асиміляційної поверхні, оскільки відмічено зростання цього показника на 7,3-10,5%, а у варіанті з сортом Куяльник позитивна азотних і фосфорних добрив була ще більшою – 9,9-14,3%.

Висновки. Порівнюючи висоти рослин при різних у варіантах досліді можна зробити висновок, що відмінності у величині цього показника проявляються вже на початку фази весняного кущення. Так, на удобрених варіантах відмічено збільшенню висоти рослин. За позитивної дії на рослини мінеральних добрив зафіксовано зростання висоти рослин на 1-11 см залежно від варіантів використання азотних і фосфорних добрив за фазами розвитку рослин. Найвища висота рослин відмічена на сорті Куяльник – 119 см за умов внесення розрахункової дози мінеральних добрив. Спостереження за площею листової поверхні та її індексу при вирощуванні сортів Херсонська 99 та Куяльник показали значну позитивну дію зрошення та високих доз мінеральних добрив.

Список літератури

1. Турбин Н.В. Важнейшие проблемы селекции. Н.В. Турбин. *Селекция и сортовая агротехника озимой пшеницы*. 1991. № 5. С. 54.
2. . Носатовский А. И. Пшеница. А.И.Носатовский. Москва: Колос, 1965. С. 122-127.
3. Аистова Ю.Т. Урожайность озимой пшеницы в зависимости от генотипа сорта и некоторых их компонентов. Проблемы повышения плодородия почв. Ю.Т. Аистова 1995. Вып. 344. С. 15-18.
4. Алиев Д.А. Фотосинтетическая деятельность минерального питания и продуктивность растений. Д.А. Алиев автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. с.-х. наук: спец. 06.01.09. «Растениеводство». Баку. 1987. 24 с.
5. Жарінов В.В. Вплив екологічних і технологічних змін на виробництво зерна в Херсонській області. Жарінов В.В., Ярмач О.І., Федорчак О.О. *Таврійський науковий вісник*. 2004. Вип. 33. С. 87-91.

УДК 636.083:636.934.5

Бекбаева Д. Н., канд. с.-х. наук, старш. преподаватель

Кулатаев Б. Т., канд. с.-х. наук, профессор

Казахский национальный аграрный университет

ОСОБЕННОСТИ НОРМИРОВАННОГО КОРМЛЕНИЕ ОВЕЦ РАЗВОДИМЫХ В УСЛОВИЯХ ТОО «БАТАЙ-ШУ»

Актуальность. В современных условиях достижение рентабельности овцеводства Республики Казахстан возможно путем создания высокопродуктивных стад с высоким генетическим потенциалом,